

**Informatieavond
Evaluatie RODE-beleid
10 10 2019**

**Beknopte weergave
hoofdpijnen**

Introductie

Berkelland wil in 2030 energieneutraal zijn in de gebouwde omgeving. Een bouwsteen hiervoor is het beleid Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie (RODE, vastgesteld februari 2018). De eerste evaluatie van RODE is in juni 2019 via een raadsbrief met de gemeenteraad gedeeld. De inhoud van de evaluatie en de opgedane ervaringen leiden mogelijk tot aanpassing of aanvulling van het beleidskader.

Doel en opzet avond

Het doel van de avond was allereerst de gemeenteraad te informeren over de stand van zaken van de opwek van duurzame energie in Berkelland. Dit is gedaan met behulp van vijf vragen aan de aanwezigen en een toelichting op de antwoorden door de ambtelijke experts. Ten tweede werd er een gesprek beoogd tussen inwoners en ontwikkelaars betrokken bij een duurzaam-opwek-project, raadsleden, wethouder en ambtenaren over de dilemma's die een rol spelen bij de duurzame -opwek van energie en de wens om hierin een versnelling aan te brengen. Hiertoe is de praktijkcasus "Zonneveld Batendijk" besproken en is met stellingen een verdiepend gesprek gevoerd.

Aanwezigen

De avond is bezocht door ongeveer twintig mensen: ongeveer twee derde raads- en commissieleden, twee ontwikkelaars en een aantal omwonenden van een te realiseren zonneveld.

Stand van zaken

Om iedereen te informeren over de stand van zaken zijn er vijf vragen aan de aanwezigen gesteld en is hen gevraagd naar hun inschatting van de feitelijke situatie. De antwoorden zijn door de ambtelijk experts toegelicht. Hierbij is stilgestaan bij:

- De doelstelling en huidige stand van de energiebesparing
- Het aantal duurzame opwek initiatieven dat gereed is en waarvoor een aanvraag is ingediend of een eerste initiatief is genomen. En de mate waarin de doelstelling hiermee is bereikt.
- De capaciteit van de net-infrastructuur.
- De mate waarin zonnepanelen op daken zijn gerealiseerd, de potentie hiervan en de mate waarin met zon-op dak de doelstelling kan worden gerealiseerd.
- De ruimtelijke mogelijkheden voor het opwekken van windenergie en de tijd die nodig is om een windturbine van initiatief tot realisatie te brengen

De discussie over de noodzaak tot het bieden van financiële prikkels om de doelstellingen te halen leidde tot de volgende inzichten:

- Om de doelstellingen te halen blijft energiebesparing een van de belangrijkste pijlers. Inwoners blijven voorlichten over de mogelijkheden en opbrengsten van energiebesparing en ze ontzorgen bij het realiseren ervan, blijft het aller belangrijkste (het energie-loket geeft hier invulling aan).
- Ook om meer zonnepanelen op daken in de kernen te krijgen, moeten inwoners eerst en vooral worden geholpen in het vinden van de juiste informatie en worden ontzorgd bij de uitvoering. Pas daarna kunnen financiële prikkels inwoners die niet over voldoende eigen middelen beschikken, helpen om ook zonnepanelen op hun dak te leggen.
- Er is onvoldoende inzicht of de businesscases van duurzame-opwek-projecten in het buitengebied voldoende ruimte bieden om een afdracht te doen in een fonds om zonnepanelen op daken in de kernen te stimuleren. Een dergelijke afdracht mag er niet toe leiden dat de markt Berkelland links laat liggen bij het realiseren van duurzame-opwek-projecten omdat de businesscases, als gevolg van deze noodzakelijke afdracht in een fonds in Berkelland, elders aantrekkelijker zijn.
- De lasten van een duurzaam-opwek-project moeten vooral (financieel) worden gecompenseerd voor de direct omwonenden. Dit is belangrijker dan een afdracht in een collectief fonds waar alle inwoners een beroep op kunnen doen.
- Er is geen zekerheid dat een gebrek aan financiële middelen de bepalende reden is dat duurzame-opwek-projecten onvoldoende of traag van de grond komen. Hiervoor middelen vrij maken is dan ook geen garantie op versnelling.
- Als er financiële middelen beschikbaar moeten komen om duurzame-opwek-projecten te stimuleren, dan moet er in de eerste plaats worden gezocht naar middelen van andere overheden (denk aan de NUON-gelden provincie), waarbij gemeentelijke cofinanciering bespreekbaar is.

De discussie over de noodzaak van een actievere rol van de gemeente om de doelstellingen te halen, leidde tot de volgende inzichten:

- Er ligt een kans om de mogelijkheden die er in Berkelland zijn om duurzame-opwek-projecten te realiseren actiever naar de markt (ontwikkelaars of energie-coöperaties) te brengen. Een gemeentelijk aanjager zou een dergelijke rol kunnen vervullen door marktpartijen te benaderen en hen te ontzorgen (bij gemeentelijke procedures, het verbinden van betrokkenen etc.) bij het opzetten en realiseren van een project.
- Ook naar inwoners toe zou het helpen als er een onafhankelijk gebiedsmanager is die een neutrale en verbindende schakel kan zijn naar zowel de gemeente als de ontwikkelaar van het duurzame-opwek-project. Echter, als deze persoon in opdracht van de gemeente werkt, zal zijn/haar onafhankelijkheid door inwoners waarschijnlijk niet zo worden ervaren. Immers, de gemeente heeft niet alleen een doelstelling om (meer) duurzame energie op te wekken, maar is ook de vergunning verlenende partij. Een gemeentelijke onafhankelijke aanjager lijkt voor deze rol dus niet geschikt.

De discussie over de noodzaak tot het afdwingen van lokaal eigenaarschap leidde tot de volgende inzichten:

- Het is onvoldoende duidelijk of lokaal eigenaarschap leidt tot een langere realisatietermijn omdat er meer partijen gevonden moeten worden die willen participeren en daarmee een rol hebben bij de totstandkoming, of juist tot een kortere realisatietermijn omdat het leidt tot meer draagvlak.
- Feit is dat er op dit moment maar een klein deel van de windturbines op land is gerealiseerd via lokaal eigenaarschap van energie coöperaties. Conclusie lijkt dan ook te zijn dat daar waar zich kansen voordoen om middels lokaal eigenaarschap het draagvlak en daarmee de kans op realisatie te vergroten dit moet worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Maar dat dit niet moet worden afgedwongen door dit als minimum vereiste op te leggen voor alle projecten.
- Het betrekken van de omwonenden van een duurzaam-opwek-project is wel een minimaal vereiste en dat moet ook zo blijven.

De discussie over de noodzaak om te sturen op een bepaalde energie-mix (%'s zon/wind) leidde tot de volgende inzichten:

- Er wordt door de aanwezigen geen principiële voorkeur uitgesproken voor óf zon óf wind. Er is de overtuiging dat beiden nodig zullen zijn. Echter de overtuiging dat er versneld moet worden maakt dat er vooral behoefte is om aan te sluiten bij daar waar markt en draagvlak voor is. Dit betekent dat dit (vooralsnog) dus een vrije keuze zou moeten blijven (mits passend binnen het ruimtelijk beleid). Wellicht dat als de opgave voor een groot deel gerealiseerd is er de situatie ontstaat dat er voor het resterende deel nog wel keuzes gemaakt gaan worden om alsnog te sturen op de energie-mix. Zover is het nu nog niet.
- Ook al is er het besef dat versnelling alleen kan worden gerealiseerd als er aangesloten wordt bij de kansen die marktpartijen zien en met draagvlak onder inwoners kunnen realiseren, is er ook het besef dat met alleen zonne-projecten het moeilijk en waarschijnlijk ook onwenselijk is, om de gehele opgave te realiseren. Daarvoor is ook windenergie nodig.
- Het is nog niet eenvoudig om universele kaders te formuleren voor initiatieven. Bijv. een maximering van het aantal hectares per zonneveld. Uiteindelijk is de landschappelijke inpassing maatwerk waarbij een uniform maximum slecht bij past.

De discussie over de consequenties van de Regionale Energie Strategie (RES) voor de eigen opgave leidde tot de volgende inzichten:

- Voor 2030 is het realiseren van de eigen opgave leidend. Dat zou voor iedere gemeente moeten gelden en deze doelstelling moet iedere gemeente eerst zelf realiseren. De consequenties van de RES zouden hoogstens van invloed moeten zijn op de periode 2030-2050.
- Als uit de RES blijkt dat gemeenten een (deel van de eigen opgave) niet zelf kunnen realiseren, dan moet het doel van de RES zijn dat de inspanningen van de verschillende gemeenten elkaar versterken en aanvullen. Denk bijvoorbeeld aan het meer opwekken van duurzame elektriciteit door de ene gemeente en het leveren van meer warmte door de andere gemeente. Ook andere compenserende afspraken, bijvoorbeeld over woningbouw, natuurontwikkeling of financiële compensatie moeten dan bespreekbaar zijn.

